

Crònica 8: Tren nocturn a kerala

Estem asseguts a les fosques davant la via de l'estació de Canacona, mirem incrèduls al nostre voltant buscant algun moviment humà que s'aventuri a fer el mateix trajecte que nosaltres, segurament ens farà mandra encetar-hi una conversa, però consolarà la nostra solitud visual i reafirmarà les vagues esperances de que per aquí hi passa un tren que es recordarà de nosaltres. Però res, estem ben sols, sentim l'espetic de les fulles de palmera que es refreguen entre elles i el brunzit angoixant d'una colla d'insectes que s'atonyinen contra la bombeta de la farola. Un xerricar metòdic delata a una renglera de cubells vermells que pengen d'una barana de ferro, els tres primers són plens de sorra i l'últim porta aigua, tots llueixen amb lletres blanques i majúscules una pintada al ventre que diu: "Fire".

Eren quarts de dotze de la nit quan hem reconegut un xiulet llunyà, de seguit ha aparegut de dins d'un quartet el cap d'estació, i mentre es col·locava la gorra ens ha mirat els bitllets i ens ha indicat el lloc exacte on s'aturarà el nostre vagó: L' S4 "sleeper class" del Netrawathi Express. Ens hi hem enfilat impacients i neguitosos de descobrir com podria ser un tren llitera, i vet aquí que ens hem endinsat dins d'uns passadissos foscos i estrets plens de caps i peus que s'escapaven per entre les flassades, una casa de colònies en moviment. Hem repassat el bitllet buscant un número que ens orientés i d'entre una colla de símbols hem endevinat el vint-i-set i el vint-i-vuit, ens hem obert pas entre les maletes i els cossos que penjaven xuclats per la son i em trobat dues àvies dormint plàcidament en aquestes lliteres. Hem reculat contrariats i impotents disposats a passar la nit al passadís quan un senyor amb aspecte de revisor ens ha marcat els bitllets i ens ha conduït a un parell de jaços deshabitats, havíem confós la nostra edat amb el número del llit. De les parets del tren en pengen tres rengleres de taulons de ferro coberts d'una lona blava, per encabir-nos dins hem d'enfilarnos per les altres lliteres i arraulir tot el cos. La primera sensació és claustrofòbica, la velocitat del tren et sacseja d'un costat a l'altre, contra la freda paret de rovell o contra dues cadenes de ferro que aguanten el llit i eviten que caiguis daltabaix. Les pors de la nit són traïdores i comencem a fer un repàs mental incontrolat esgotant les possibilitats de sobreviure en cas d'una tragèdia, tot és ferro i rovell, incomptables claus i sortints amenacen d'esberlar-te el cap a la més mínima frenada, uns ventiladors gegants pengen del sostre tallant l'aire a escassos pams del nostre cos. Foragitem els mals pensaments observant la tranquil·litat amb que han agafat el son els nostres companys de viatge, premem ben fort els ulls esperant que la son s'apodori de nosaltres però l'angoixa ens ha desvetllat. Ja fa estona que jaiem i ens hem fet nostres tots els sorolls i els moviments del vagó, reconeixem el xerricar de les vies, el xiulet del tren, el dringar de les cadenes i la remor dels ventiladors. Una cantimplora de plàstic penja d'un ganxo al costat de la finestra, rebotava contra la paret emetent un so acompassat amb la forta respiració del seu suposat amo. Ronquets, estossecs, ventositats i algun malson verbalitzat acompanyen la nostra penitència. Just acabàvem de rebre la indulgència de la vetlla quan uns crits compulsius han estroncat el nostre son volàtil, són les sis del matí i tot el vagó es va despertant. S'obren pas els venedors de te i cafè, et criden gairebé a cau d'orella, com un despertador impertinent, entonant una melodia incessant que ens ha acompanyat durant tot el viatge i

ha estat un vincle de mofa entre nosaltres: "kofi, kofi", "Xai, xai, xai". Els venedors ambulants més matiners ofereixen pastes fregides de color groc intens i dolços de color taronja d'una textura seca que s'engrunen als dits si no queixales amb gràcia. Quan els habitants de tot un rengle de lliteres s'han despertat, acorden sense paraules convertir el dormitori en una butaca i despengen el llit del mig que quedava agafat amb les cadenes acompanyant-lo fins que aquest queda recolzat a la paret i fa de respall. Els homes es calcen les sabates, es repassen els botons de la camisa, es corden el cinturó i es pentinen els cabells enèrgicament amb aquella pinta que tots porten dins la butxaca i que a nosaltres ens té tant fascinats, desfilen fins al lavabo i tronquen amb la cara molla, en cosa de pocs instants estan nets i polits. El més atrevit s'ha dutxat al lavabo del tren i el més pudorós s'ha enfundat dins d'una tela gegant aguantada per la seva dona i s'ha canviat els calçotets. Les noies es refan la trena, es recol.loquen l'enganxina del front i s'espolsen les arrugues del sari amb les mans. Ens hem aturat a l'estació de Tellicherry, hem guaitat la seva localització al mapa i resulta que ja hem creuat tota la regió de Karnataka i ara resseguim el nord de Kerala. Segons els horaris de tren tenim previst arribar a Ernakulam cap a les tres de la tarda.

***"2nd class sleeper" una comuna-dormitori que esdevé una mescla de comerç, convivència i vida.
Palolem-Cochin. 4 gen. 2003***

Sembla estrany que un passadís tant estret pugui ser un espectacle tant gran de vida: s'empenyen entre ells els venedors de diaris, revistes i contes infantils, deixant a corre cuita una mostra del seu producte a sobre de cada seient i reculen airosos per recollir la mercaderia i els possibles guanys bo i participant d'una cursa amistosa. Un noi sense cames es desplaça sobre d'un tauló de rodes arran de terra, escombra amb les mans el sota de les butaques i clava la mirada a cada passatger esperant-ne alguna rupia. Les arrugues li desdibuixen l'edat, té la cara curtida, els pòmuls i la dents sobresurten ensenyant la gana i la pell que li embolica els braços li fa bosses.

Darrera seu un senyor descamisat gemega picant-se amb força el munyo de carn que li surt de l'espatlla i li fa de braç, ensenya la seva mutilació i reclama caritat. Una àvia que s'arrossegava encongida ens ha apropat un got d'alumini fent sonar les rupies que havia recollit, s'ha descobert la cara i ens ha mirat amb els ulls blancs, sense iris ni pupil·la. Esbufegava fatigada i s'ha recolzat uns instant a la llitera, tenia les puntes dels dits menjades i anava embolicada amb unes robes fúcsies que li descobrien la gepa de l'esquena endevinant-li tots els ossos de la columna, la pell vella se li enganxa a cada plec, no té peus i ha marxat caminant...

Una corrua grotesca de misèries que estripen l'enteniment i desperten la ràbia més salvatge, barrejant incomoditat, impotència, odi, frustració, covardia i debilitat humana, tot menys la indiferència.

Desfilen els venedors de joguines i de caramels gegants i enganxosos fets de cacauets i sucre cremat, el noi dels gots d'aigua es passeja anotant el nombre de viatgers que voldran dinar; encara no són les dotze del migdia i la parella del costat seuen amb les cames creuades potinejant el plat d'arròs, en fan un petita pilota amb la mà dreta, la refreguen per sobre del suc i l'engoleixen amb rapidesa. Un noi s'ofereix per llegir el palmell de les mans i endevinar la bona ventura, el xarlatà s'ha aturat al mig del vagó i mostra a tort i a dret les seves pòssimes, una olor d'eucaliptus s'escapa per tot el vagó, entona un discurs monòton i quan sembla apagar-se revifa la retòrica amb uns crits d'espant, es frega el cap, les orelles, l'esquena i els peus i reparteix mostres convidant tothom a provar-les, ningú li fa cas.

Des del reixat de la finestra veiem una estesa inesgotable de palmeres, recs i aiguamolls. Miràvem despistats l'esquelet d'unes cases desolades que encara conservaven el sostre de palmeres quan una flamarada ha entrat per la finestra, seguida d'uns espetecs i una fumera negra. Refets de l'ensurt n'hem buscat l'origen i hem vist centenars de treballadors ajupits a les vies fèrries, arrencant herbes, cavant forats i rostint els matolls; una desfilada de rostres inerts desdibuixats rera l'efecte ondulant de la cortina de fum i aire calent.

Després de quinze hores de centrifugada hem baixat a Ernakulam Junction, tenim un petit repte personal i és que volem arribar a Fort Cochin sense que ningú ens escuri, hem començat a caminar desorientats desfent-nos dels taxistes. Seguïem una colla d'adolescents que marxaven alegres amb les pales de críquet, ens miraven enriolats i un per l'altre s'han animat a interrogar-nos sense malícia ni hipocresia, repetint una mena de qüestionari estàndard que té fascinat a tot el país i recull: nom, edat, professió, sou, religió i estat civil. Preguntes que en un altre context podrien semblar impertinents però que atrauen innocentment la seva curiositat. Responem gairebé de parrafada desplegant un anglès cada vegada més encertat i els atropellem amb les mateixes preguntes, saciant així l'afany mutu de conèixer noves pautes de comportament. Complaguts ens han escortat fins a un autobús local que ens deixa prop de High Court, un dels tres embarcadors que uneix la moderna ciutat d'Ernakulam amb les illes que s'escampen pel llac Vembanad. Hem creuat fins a l'illa de Vypeen, allí hem canviat de barca i cap a Fort Cochin, la punta d'una península banyada per aigües de mar i de riu. Sèiem als bancs de fusta que voregen l'embarcació i tots els passatgers quedàvem encarats espiant-nos els uns als altres. És diumenge i tothom s'ha posat les seves millors robes, famílies senceres travessen el llac per passar

la tarda asseguts a les sorres de la platja de Cochin, menjant cacauets i passejant per la plaça de Vasco de Gamma fins que es pon es sol. Les dones porten unes tirallongues de flors blanques que els hi pengen dels cabells i llueixen uns saris daurats i llampants, les filles les vesteixen amb grans farbalans, llaçades i barrets de puntes i els fills semblen uns homenets escurçats ficats dins d'uns pantalons de pinces i una americana que els hi va tres canes gran. Engalanats de cap a genolls perquè els peus els porten ben empolsinats, molts dels menuts no porten sabates i les noies ranquegen amb uns talons gastats.

Resulta curiós veure als homes de Kerala embolicats dins aquesta mena de drap-faldilla. Cochin 5 gen. 2003

El senyor del costat calça les típiques xanquetes de goma flexible que es venen a les botigues de comestibles de tot el país, el dit gros li queda exageradament més separat de la resta dels dits fruit del frec continuat de la tira gruixuda de goma amb l'entra dit, són uns peus curtits, amples i botits, acostumats a caminar descalços, les ungles d'un marró fosc sobresurten com uns manyocs rosegats sense arribar al final dels dits, les esquebraies del taló són fondes i s'obren a través d'una sola de pell seca, semblen ben bé peus de suro tallats d'una peça que fa anys que han canviat la sensibilitat per la funcionalitat. Vesteix com tots els homes de Kerala, amb una camisa de botons i un llençol nuat a la cintura i doblegat a sobre genoll i tornat a cargolar al baix ventre. És molt divertit veure com tots els homes es cargolen amb traça aquestes robes de colors, com qui té un tic, no paren d'arremangar-se les faldilles quan se'ls hi deslliga el doblec, que sol ser cada breus passes, a vegades caminen aguantant la faldilla per les puntes, com les pastorettes dels contes, d'altres s'hi lliguen un parrac tant esquifit que no costa res esbrinar què hi amaguen.

Reverenciant la Costa de Malabar s'alcen les xarxes de pesca xineses, sucades incansablement al mar aràbic des de fa més de sis cents anys. És

un sistema de pesca rudimentari, enginyós i eficient on uns llargs braços de fusta subjectats amb cordes i contrapès de rocs capbussen les immenses xarxes dins l'aigua, minuts després l'esforç humà d'uns cinc homes penjats de les cordes i tibant els rocs amb fúria fa pujar la xarxa carregada amb tres o quatre peixos, que són recollits pel més decidit després de desplaçar-se amb gran equilibri pel braç de fusta. Treballen sempre, tots els dies i totes les hores de l'any, cada xarxa pertany a un propietari que té un parell de torns de treballadors assalariats. Just darrera de les xarxes xineses, resseguint tot el passeig marítim, es fa la venda d'aquest peix, rengleres de galledes de peix fresc classificat on pots escollir la teva presa i te la cuinen allà mateix.

***Els braços de quatre o cinc homes
són l'únic sistema de
funcionament de les xarxes
xineses.
Cochin 5 gen. 2003***

Musulmans, cristians, hindús i jueus es barregen pels carrerots estrets i carregats de comerç que s'estenen entre Fort Cochin i Mattancherry. Hem resseguit el camí que voreja el riu i s'endinsa fins la sinagoga, fent nosa entre el tràfec aferrissat dels comerciants d'arròs i d'espècies que carreguen i descarreguen grans saques de productes aixecant una polsim blanquinós que ennuvola l'ambient. Els propietaris seuen rera els taulells, gairebé a peu de carrer, amb una estesa de plats plens de totes les varietats d'espècies i els tipus d'arròs que ofereixen. Vaques, cabres, gossos, gats i corbs furguen entre les deixalles que s'amunteguen a banda i banda del camí, algun canal d'aigües estancades fermenta nodrint a les rates i engendrant mosquits sota el consentiment indiferent dels veïns. Arribem al barri jueu on una estesa de botigues calcades venen antiguitats, talles de fusta i imatges de pedra, imitades o expoliades dels temples i les antigues cases colonials.

Fugint de la zona on encara hi arriben els turistes ens endinsem perduts per una colla de carrers vius i aglomerats, reconeixem el barri musulmà pels cants dels altaveus de la mesquita, les robes són sensiblement diferents, els

nois vesteixen amb unes camises de fil llargues i uns pantalons amples de conjunt, alguns porten un barret blanc i es deixen barba. Les noies porten una capelina feta a mida que els hi cobreix el cap i el coll, arrodonint les faccions de la cara que queda al descobert graciosament encaixonada. Tot una munió d'homes s'han agrupat al final del carrer, els veiem de lluny, d'esquena, callats i embussant el pas, quan ens hi hem apropat hem entès que estaven mirant la televisió. Un aparell encastat en un forat enlairat de la paret havia adduït a tota la barriada masculina, feien el telenotícies a l'aire lliure i tothom havia agafat el seu lloc, a peu dret, recolzats a la farola, enfilats a les cornises d'alguna finestra o asseguts sobre la moto. Més amunt es confonen els saris de colors de les noies amb algun hàbit religiós, els nois tornen a lluir faldilles i les nens que surten de l'escola catòlica van uniformades. Les més petites duen unes faldilles de plecs blau marí cargolada sota els pits i llarga fins els turmells, les més grans duen la mateixa faldilla però el pas dels anys n'ha desfet el prisat i n'ha descolorit el to, ara ja no l'arrosseguen, gairebé no els hi tapa els genolls i la porten agafada amb uns clips arran de cintura.

***D'una manera o altra tothom va
uniformat a l'Índia.
Cochin 5 gen. 2003***

El barri és ple de botigues de plàtans, sastreries, joieries enmoquetades de vermell, petits comerços encimbellats de recipients de plàstic i alumini, parades que llueixen els refrescs i les pinyes penjant del sostre lligant-los amb un cordill pel coll de l'ampolla i el cap de la fruita i botigues que serveixen te i exposen les pastes fregides amuntegades rera els vidres de l'aparador, entre pols i mosques. Caminant intuïtivament cap al nord oest hem tornat al barri turístic on s'hi concentren tots els allotjaments, centres d'informació, botigues de postals, regals, internet i una colla de rickshaws. Galeries d'art, concerts de violí, tabla i sitar i espectacles que venen una kerala cultural a preus occidentals. Hem trobat una llibreria amb edicions angleses de llibres dels deus hindús i uns reculls de festivals, tradicions,

dances i receptes de cuina de kerala; els hi hem venut el llibre que teníem i hem comprat “Vivir para contarla” de Gabriel García Márquez.

Abans de deixar Fort Cochin ens hem aventurat a gaudir d'un espectacle de kathakali, un obra de teatre increïble que narra amb l'expressió corporal llegendes hindús de deus, dimonis i mortals. Els artistes, només homes, es pinten la cara amb unes pedres naturals que desprenen pigments de colors quan les fregues fort contra una altra pedra untada amb oli de coco, el color verd és per l'heroi, el vermell pel dimoni i el groc per representar els personatges femenins. Retallen tires de paper i s'enganxen unes caretes a la pell amb pasta de farina, per aconseguir que els ulls gairebé surtin de la cara s'introdueixen unes llavors al llagimal que els fa enrogir de mala manera. Els ulls i les galtes es mouen al so del tambor a un ritme frenètic, cada moviment sembla sobrenatural i expressa un estat d'ànims, un personatge, una acció. Les mans i els peus també van de bòlit completant aquest significat i tot s'amenitza amb un retruc eixordador de platerets i cants gemegats. L'obra que hem vist nosaltres era la lluita d'un heroi que salvava al poble brahmí de la crueltat del dimoni, semblant a uns pastorets o a la llegenda de Sant Jordi, després d'una bona batussa guanya el bo.

Hem recollit el campament i ens hem embarcat a Mattancherry, creuant el llac prop de l'illa Willingdon, diuen que en aquesta illa només hi ha hotels de preus exorbitants i un aeroport que et porta a les illes Lakshdweep, un reducte artificial fet pels humans de luxe o un reducte de luxe fet per humans artificials.

Torna a ser diumenge i caminem cap a la parada d'autobusos, tenim entès que queda prop de l'estació de tren per on vam arribar, moltes botigues estan tancades ensenyant-nos les obres d'art que amaguen sobre la persiana, dibuixos de detalls minuciosos pintats a mà amb pinzell i paciència, sembla que hi ha predilecció per pintar cares de noies engalanades i figures religioses amb uns colors brillants i un joc de transparències i contrallums que atrapen la celestialitat sobre un fons de xapa ondulada. L'autobús que s'enfila cap a Munnar surt a les tres de la tarda, aquesta és tota la informació que hem sabut recollir, centenars de persones s'amunteguen sota les voltes de l'estació encarats cap a la carretera per atrapar en plena carrera al seu vehicle, els cartells són tots en hindi i aquesta vegada no tenim l'ajut dels nois que verbalitzen a crits les destinacions. Hem escampat per entre els passatgers que anem a Munnar esperant que alguna ànima cordial s'apiadi i, honorant el tarannà servicial i amistós d'aquestes terres, només ha calgut que l'autobús despuntés perquè una colla de nous amics atrafegats per vici i amb moltes presses ens hi encabís de dret.

Fugim de la xafogor i dels mosquits que ens devoren i enfilem cap a les Western Ghats de Kerala, a 1600 metres sobre el nivell del mar, cinc hores de carretera sinuosa dins d'un autobús de ferralla sense vidres ni finestres. Parem a totes les parades del recorregut i una colla d'homes es llencen contra el bus oferint-nos des de baix chai i pastes fregides de colors misteriosos. Hem begut un te d'un senyor que el duia dins d'una cisterna rera la seva bicicleta, l'alegria i la sorpresa sembla que s'han apoderat d'ell, i ensenyava als quatre vents que ens estàvem bevent el seu te, i tots contents. A mig fer ens ha sobresaltat una sirena, semblant a les del toc de queda, ningú n'ha fet cabal, com si només la sentíssim nosaltres, més avall hem

descobert que era un personatge públic enfilat dalt d'un entarimat, colgat d'altaveus i cartells, fent campanya possiblement política.

El camí era ple de palmeres i cases amagades, sostres de fulles seques i patis de sorra escombrats, i a tot arreu gent, que parla, que seu, que camina, que carrega farcells i gerres d'aigua. La carretera s'ha anat estrenyent i criden l'atenció la colla de cartells publicitaris que s'alcen sobre els camps i les barraques, cartells immensos on hi ha pintades les cares rialleres d'unes noies de faccions índies mostrant els braços, els dits i el coll carregats de joies, o els dibuixos d'uns senyors clenxinats, amb ulleres de sol i jaqueta de pell mostrant un rellotge d'or i escampant el paradigma de riquesa, bellesa i felicitat només pels qui són capaços de desviar la vista del peu de la carretera i no veure com l'ostentació es recolza sobre de la misèria.

Va canviant el paisatge, veiem tot d'arbres amb una cassoleta de coco al mig del tronc i un tall a l'escorça recollint la saba, ens diuen que d'aquest suc en fan goma. Ja fa més fred i s'estenen davant nostre tot de plantacions de plàtans, les fulles són verdes i grosses i surten totes disparades del tronc com si fos un plomall mentre els feixos de plàtans verds pengen al inrevés. Famílies senceres construint cistells i plegant les fulles seques i altres venent i tallant a cops de destral els llargs troncs de la canya de sucre, els menuts s'afanyen a embolicar els troncs tallats amb unes gansaies.

Tothom sembla especialitzar-se en un tipus de negoci o mercaderia, en aquest cas la canya de sucre.

Cochin-Munnar 12 gen. 2003

Comença a fer-se fosc alhora que s'endevina tot un tapissat verdós que cobreix les muntanyes arrodonint el daltabaix vertiginós. Hem arribat a Munnar cap a les vuit del vespre, els homes del poble duen bufandes lligades al cap i van embolicats amb mantes deixant al descobert cuixes, cames i xanquetes que belluguen ridículament conilles. Aquestes vestimentes i els bigotis els hi donen un aire ferotge, però només cal somriure un xic perquè aquestes cares sorrudes agafin un aire infantil i et responguin movent graciosament el cap. A aquestes hores no volta cap dona. Ens allotgem darrera del mercat de les verdures a casa d'en babu Peter, són tres habitacions enlairades entre el mercat i el riu i pintades de color rosa histèric, en Sebastián deu tenir dinou anys i dorm rera el taulell, de dia estudia comerç

i de nit fa de sereno a l'hostal. Ens ha demanat si coneixíem a la seva tieta que feia tres anys que l'havien enviat a Espanya, ha tret tot de fotos i adreces ensenyant-nos orgullosos el convent de les germanes de la caritat de Noja a Cantàbria. Devien ser les cinc del matí quan ens ha despertat un soroll de festa major, crits, sirenes i cants. Ens hem tapat com hem pogut però és impossible defugir de la cridòria del poble, hem desistit quan els cants venien directament del passadís, era en Jacob, un senyor de 78 anys que de dia seua rera el taulell i s'entretén jugant amb un petit cotxe teledirigit, evitant de totes totes que salti del taulell.

***En Sebastian i en Jacob. Aquest últim, als seus 78 anys es distreu amb un petit cotxe teledirigit...
Munnar 15 gen. 2003***

Munnar és un poble frenètic, el mercat de les verdures, el mercat del peix, de la carn, el basar de cassoles i pots de plàstic i el reguitzell de venedors de collarets de flors i de canyes de sucre s'atropellen amb el bestiar i els compradors que carreguen farcells i carretes i s'enfilen amb jeeps compartits cap a les colònies. Per sobre del xivarri del comerç es barallen els alegres cants religiosos del temple de Murga amb els crits més solemnes de la mesquita, fins i tot a l'església catòlica se li ha encomanat aquest afany sonor i projecta la missa amb altaveus, centenars de feligresos es concentren dins i fora de l'església, descalços i asseguts a terra segueixen el sermó observant les banderetes i els llums de colors que han disfressat de tómbola a l'auster edifici. Blocs de ciment i teulats de xapa s'amunteguen al voltant d'una colla de ponts estrets que creuen per damunt del riu Muthirappuzha, que neix de la confluència de tres rius: el Mattupetty, el Kannimala i el Nallathanny. Algun ramal d'aigües estancades i el desfici dels locals per orinar i llençar tota mena de deixalles daltabaix del riu fan que en pugui una fortor ofensiva que s'escampa per molts racons del poble i put a pixums i a podrit.

***Al mercat de Munnar s'hi pot trobar de tot, però
quan ho trobes...
Munnar 15 gen. 2003***

Caminant cap a les afores del poble caus inevitablement dins les immenses plantacions de te, quedes xuclat per la sensació de caminar enmig d'un encoixinat de plantes verdes que recobreix totes les muntanyes que ens envolten ressaltant amb més fúria les roques negres de l'Anamudi, la muntanya més alta de l'Índia peninsular, uns 2695 metres d'alçada. La planta del te és una mena d'arbust fort i gruixut, el tronc és cargolat com el d'un cep i les fulles són d'un verd groguenc allargades i lluent. Totes aquestes plantacions són de la companyia Tata, que curiosament també fa arròs, camions i carreteres. A cada vall hi ha una nova colònia de treballadors del te, viuen en unes barraques fetes de ciment i tapades amb ferralla, les teulades les aguanten amb sacs de sorra i rocs, tenen un temple, un riu, una escola i una fàbrica de Tata. Cada treballador cobra sis rupies el quilo de fulles recollides, ens han ensenyat alegrement com es recollia el te, s'endinsen dins les plantacions i arrenquen les fulles que creixen a sobre, les més petites són de primera qualitat, s'entretenen xerrant i arreplegant grapats de fulles i al capvespre lliguen les saques i les carreguen als carros per portar-les a la fàbrica.

***Muntanyes i muntanyes cobertes de
plantacions de te, un paisatge realment curiós.
Munnar 15 gen. 2003***

Hem arribat fins a la colònia Lakshan on una colla de noies avorrides ens han raptat cap a casa seva per oferir-nos una tassa de te increïble, sèiem al pati intentant entendre'ns amb gests, somriures i moviments de cap. Han quedat ben preocupades quan han descobert que no enteníem la llengua malayalam, als més petits els hi devíem fer por perquè no han parat de plorar rera les faldilles de les seves mares. Gairebé arribant al poble una colla de nens ens han barrat el pas demanant-nos "one pen please", aquest comportament dels menuts ens te ben encuriós, sembla que aquestes paraules siguin la primera lliçó d'anglès que aprenen a l'escola o la manera que tenen de saludar als forans, molts d'ells les repeteixen sense saber ben bé què deuen voler dir. Un jeep atapeït de persones i carregat de cistells de verdures i canyes de sucre s'ha encaparrat en carregar-nos, baixàvem fent tortes i els nois més joves viatjaven penjats fora del jeep agafant amb les mans el fatu que s'amuntegava al sostre. Hem arribat ben marejats i contrariats doncs cap dels dos som gaire hàbils dient que no, tenim una destresa increïble per embolicar-nos en situacions que realment en volem defugir, semblava que si dèiem que no els hi fèiem un lleig i resulta que ens han acabat cobrant el trajecte.

Arribant a l'hostal hem conegut a en Damian, un noi francès molt eixerit i atrevit que viatja sol d'una manera molt alternativa, té un pressupost d'uns 400 euros per mig any i va creant la seva pròpia guia amb els consells dels viatgers, és viu i carinyós, coneix quatre paraules d'hindi i es belluga amb llestesa. Ens ha dut a un menjador popular on tot d'homes seien a peu de carretera en unes taules llargues d'alumini, davant mateix bullien unes olles gegants de tiberi i sobre els fogons feien la pasta de la parrotta i el chappati. Uns homes suats i descamisats piquen amb força el bunyol de pa cru i el fan voleiar com una massa de pizza, amb una habilitat increïble el couen i el reparteixen amb uns plats que més tard t'omplen de ranxo, llenties, arròs i sucs, l'aigua la serveixen bullint i tothom menja fent servir la mà dreta i amb rapidesa ennuegador, hem fet un bon àpat per 16 rupies.

***La mesquita i el temple hindú s'alcen per sobre
les teulades de xapa.
Munnar 15 gen. 2003***

Just agafàvem el son quan una explosió ens ha ben destirotat, hem corregut les cortines sobresaltats i hem contemplat perplexos com una colla de nois s'entretenien a llençar focs artificials des de l'altra banda del riu, la música de l'autocar eixordava a mig poble però ningú s'ha despertat. Petaven ben bé davant de la nostra finestra, una mica esporuguits hem gaudit de dues hores insaciabls d'espectacle pirotècnic. Una de les moltes espurnes ha calat foc al costat de riu, ha pres ràpidament doncs és una zona plena de deixalles de plàstic i paper, per sort la humitat del riu l'ha consumit. No sabem què celebraven, ni perquè ningú més va sortir a gaudir de la festa o a queixar-se del soroll, ni la quantitat de diners que van arribar a cremar.

A mig matí hem agafat un autobús local cap al Top Station, la frontera entre Kerala i Tamil Nadu vista amb ulls d'ocell. Ens hem endinsat a una velocitat increïble per unes carreteres estretes i encimbellades que et deixaven sense alè, ens hem sorprès resant parestres sense parar fins que ens hem abandonat a l'atzar. El conductor era boig o es creia immortal, convençut que la colla de deus que penjaven dels vidres protegien el seu autocar, es veia capaç d'accelerar en pistes forestals on gairebé no hi cabien i continuava a la mateixa velocitat a les corbes, fent sonar la botzina sense parar perquè els altres s'apartessin, més d'un conductor que venia de cara ha anat a parar a la cuneta. Per sort, l'espessor de la muntanyes que s'aixequen foragitant l'horitzó i l'olor de bosc ens ha fet venir una dolça nostàlgia de casa i ens han anat passant tots els mals. Ens ha tornat a deixar a Munnar sans i estalvis i ja fa un parell d'hores que dissertem sobre els efectes de la fe, els miracles i la sort de la vida.

***El paisatge i el clima dels voltants
de Munnar ens resulta
agradablement familiar...
Munnar 15 gen. 2003***

Després de decidir que la propera descoberta de l'entorn la fariem a poc a poc dalt d'una moto conduïda de manera conscient, hem fet tractes amb el veí de la botiga dels sacs d'arròs. Per la manera com ens mirava i com

s'acomiadava de la kawasaki 100cc semblava que ens la llogués a contra cor, no se'l veia massa convençut, l'acariciava i la tronava a fregar i ens ha explicat mil vegades com s'ha d'engegar i la benzina i l'oli que necessita. Conscients de l'apreci de l'amo i escarmentats de les velocitats que agafen els vehicles protegits pels deus, hem iniciat el viatge amb els cinc sentits, tot i així, només sortir de Munnar gairebé ens escombra un camió que arrossegava canyes de sucre. Hem enfilat per la carretera de Rajamalai amb la intenció d'arribar a L'Eravikulam national park, hem creuat la colònia de Nymakadu, un salt d'aigua, un temple de colors i les cases de ferralla i hem trobat el pas barrat quan volíem entrar cap al parc natural. El guarda ens ha explicat que durant tot aquest mes tenen el parc tancat perquè és l'època de procreació de les cabres, les nilgirthars són una espècie autòctona de cabres que a nosaltres ens fan pensar amb els isards, popularment les anomenen varaiadu, que en llengua tamil vol dir: cabra que camina per les roques. Hem continuat per la carretera de Marayoor, un espetec de plantacions de te, de canyes de sucre i de troncs de bambú, l'aire és ben ple d'espècies, reconeixem l'eucaliptus, i ens sembla sentir olor de ginger i de cardamon, un parell d'espècies que hem descobert fa poc i que encara no hem desxifrat quins deuen ser els seus noms a casa nostra. Anem passant per pobles que semblen oblidats pel món, la gent ens mira amb cara de fascinació i deuen pensar el mateix de la nostra mirada, hem creuat un parell de duanes manuals, on un policia seu sense esma en una cadira de plàstic aixecant la barrera de fusta cada vegada que vol passar algú i fent-la baixar amb una corda quan tot torna a la normalitat. De camí cap a Kanthallor un senyor gran ens ha demanat que aturéssim la moto i s'ha enfilat entre mig de nosaltres, es delia per ensenyar-nos casa seva i presentar-nos un seu amic anglès que fa anys que viu al poble, nosaltres frisàvem una mica perquè aquestes romegueres mai s'acaben i teníem por que ens atrapés la nit, agraint-li l'hospitalitat hem marxat just quan ens demanava rupies per la seva dona. Ens ha indicat un camí de rocs com la única opció per arribar a Munnar fent la volta i sense recular, feia deu minuts que saltejàvem les pedres i només se sentien els sons feréstecs de la selva, una boira baixa resseguia totes les plantes gegantesques que ens barraven el pas i hem començat a ser conscients del disbarat, un jeep que venia de cara amb penes i treballs no entenia com havíem arribat allí al mig, ens han dit que encara quedaven deu quilòmetres més de carretera de rocs i se'n feien creus de la nostra animalada. A nosaltres tant ens neguitejava topar amb algun animal, com no trobar la carretera o aixafar la moto d'aquell bon home.

***La boira i els sons de la jungla ens
van mantenir en tensió una bona
estona.
Munnar 15 gen. 2003***

Gairebé derrotats, contemplàvem l'opció d'abandonar la moto i recular caminant fins al poble d'aquell senyor, fer-hi nit i reprendre el camí de clar, però hem vist de lluny una torre de vigilància. Ens ha rebut el guarda, explicant-nos que aquell era el punt més alt de la carena i que pocs metres més avall ja començava la carretera que ens portaria a Kundala. Ens ha convidat a pujar a la torre per veure els bisons i els elefants, però estàvem tant atabalats que hem refusat l'oferta, ara ens estirem els cabells i ens sap un bon greu haver menyspreat aquesta experiència i ens consolem ingènuament pensant que tampoc es devia veure res perquè hi havia molta boira. Hem passat per la colònia de Madupetty sense trobar-la i hem arribat al Silent Valey, un sembrat de tall trees s'alcen al voltant del llac Gundala, aquests arbres poder fer més de trenta metres, és impressionant veure com puguen disparats amb aquell tronc tant recte i pelat. Trenquen el silenci el soroll dels xerracs que talen els arbres fent una inconscient marató de desforestació, camions carregats de troncs embussen la carretera que ens ha tornat a Munnar.

Olga&Fraz

El reportatge: kathakali

Kerala és coneguda pels seus populars rituals teatrals, un d'ells és el Kathakali que traduït literalment bé a dir: història i obra de teatre. Les representacions són drames dansats inspirats en les tres llegendes èpiques hindús: el Mahabharata, el Ramayana i el Bhagavata, els seus orígens són

ancestrals però el punt àlgic es remunta a les castes altes del segle XVII. No fou fins al 1930 que un entranyable poeta local anomenat Mahakavi Vallathol Narayana Menon, es va esforçar de valent per popularitzar el Kathakali, creant un institut a les ribes de Bharathapuzha a Trissivaperur, on tots els interessats poden estudiar i aprendre aquest art. La condició és ser nen i estar preparat per entrenar la capacitat de concentració, els aprenentatges duren de vuit a deu anys i un bon artista aprèn a actuar, coordinar els moviments facials, les coreografies de les danses, cantar el diàleg, maquillar-se i tocar el gong, els platerets de metall i els tambors, el chenda i el maddalam. L'escenari habitual de les actuacions de kathakali sol ser a l'aire lliure i davant d'un temple, la funció comença a les vuit del vespre sota la llum d'unes llànties d'oli i dura tota la nit, fins que comença a clarejar.

***El Kathakali, un espectacle que no
deixa indiferent...
Cochin 7 gen. 2003***

Els artistes pateixen una metamorfosis digne de lloança, el maquillatge crea sobre la seva pell unes màscares minucioses i esfereïdores, amb oli de coco, pigments naturals i pasta de farina deixen de ser simples mortals i es transformen davant dels ulls atònits dels espectadors en deus i dimonis. Es col·loquen uns barrets gegants daurats i unes cabelleres que arrossegueuen per terra, unes faldilles amples amb carcassa i lligades a la cintura i uns unglots d'or a la mà esquerra. Els personatges purs són pintats amb el color verd i representen els deus amb qualitats nobles i instints heroics, els Katti són els personatges malvats, pintats de vermell i negre amb uns ullals ferotges, encarnen malícia, enveja i venjança. Cada personatge que entra en escena saluda amb una pregaria als seus companys, al fons de l'escenari hi ha els músics, dos tambors, uns platerets i un gong que acompanyen amb ritme frenètic totes les gestes dels actors. Alguns trossos del diàleg són cantats amb veu d'ultratomba per un altre personatge vestit amb una tela marró lligada a la cintura, els protagonistes només emeten algun crit o algun

so d'alegria o derrota. A cada acte dos senyors tapen l'escenari amb una roba de colors i quan tot sembla estar a punt se la tornen a emportar. Quedes aduït pel moviment dels seus ulls i dels muscles de la cara, unes mueques sobrenaturals que et deixen endolorit només de guaitar-les. L'acte més esperat és la lluita del bo i el dolent, amb balls furiosos i torxes de foc l'heroi redueix al dimoni amb un moviment desesperat d'ulls, boca i papada i uns cops juganers al mig de l'estómac.

Consells i curiositats.

Us recomanem tenir molta paciència i no cansar-vos mai de demanar a quina hora surten els autobusos, tothom s'inventa els horaris, però quan un parell o tres de versions coincideixen l'espera no es fa tant absurda. Fins i tot hi ha qui amb una mirada de nen trapella et diu que ja no passen més autobusos i ràpidament s'ofereix per portar-te amb el seu cotxe, descobert per la mentida desdramatitza la situació amb una rialla picaresca.

A vegades, estar com una cabra no és tant dolent...

Olga&Fraz